

KUTLU ZAMAN DİLİMİ: ÜÇ AYLAR

“Kutsal kandil gecelerinde camiler dolmakta, Kur’anlar, mevlidler okunmakta, salvât-ı şerîfeler getirilmekte, dualar edilerek yüce Allah’tan bütün insanlar için af ve mağfiret istenmektedir.”

Zil içerisinde Müslümanların özlemleri ve coşkuyla karşıladıkları zaman dilimleri vardır. Bu zaman dilimlerinden biri de *mübarek üç aylardır*. Bu aylar, sırasıyla *Receb*, *Şâbân* ve *Ramazân* aylarıdır.

Dinimizde kutsal sayılan gecelerin bir kısmı bu ayların içinde yer almaktadır. Sevgili Peygamberimiz ve onun güzîde sahâbesi bu aylara ve bu gecelere özel bir önem atfetmişlerdir. Zira Peygamber Efendimiz, hadîs-i şeriflerinde bu mübarek aylarda özellikle kandil gecelerinde yapılan ibadet ve hayırlara kat kat sevap verileceğine dair açıklamalarda bulunmuşlardır.

Bu kutsal kandil gecelerinde camiler dolmakta, Kur'anlar, mevlidler okunmakta, salvât-ı şerîfeler getirilmekte, dualar edilerek yüce Allah'tan bütün insanlar için af ve mağfiret istenmektedir. Bu kutsal kandiller vesîlesiyle inançlarımız kuvvetlenmekte ve gönüllerimiz günah kirlerinden arınmaktadır. İnananlar kardeş olma şuuruna ererek birbirlerine karşı sevgi, saygı ve hoşgörü duygularıyla yardımlaşma ve day-

nışmaya yönelmektedirler. Böylece bu kutsal kandiller, fert ve toplum hayatında hayırlara vesîle olmaktadır.

Hz. Peygamber (s.a.v), üç aylar hakkında şöyle buyurmuştur: *“Receb Allah'ın ayı, Şâbân benim ayım, Ramazân da ümmetimin ayıdır.”*¹

Mübarek Üç Ayların İlk Receb Ayıdır

Bu ayın ilk Cuma gecesi Regâib Kandilidir. Regâib kelimesi; *“çok değerli hediye, başış, içten gelecek ve yoğun bir şekilde arzu edilen şey”* anlamlarına gelmektedir. İhsanı bol olan Rabbimizden günahlarımızın mağfiretini, ömrümüzün bereketini isteyerek gündüzünü oruç, gecesini namazla geçirmemiz gereken bir gecedir. Ayrıca bu gece, bundan sonra gelecek olan kutsal gecelerin ve Ramazân ayının ilk habercisidir. Nitekim Receb ayının başlangıcında Peygamberimizin şöyle dua ettiği rivâyetler arasında yer almaktadır:

*“Ey Allah'ım, Receb ve Şâbân bize mübarek kıl, bizi Ramazâna kavuştur.”*²

Receb ayı, gerek İslâm'dan

önce gerekse İslâm'dan sonra mukaddes bilinen bir aydır. İslâm dini gelmeden önce, bu ay girer girmez, Arap kabîleleri arasında harp etmek, baskın ve çapulculuk yapmak yasaklanır, herkes kendisini bu ayda güven içinde hissedirdi. İslâm geldikten sonra da, bu aya olan hürmet devam etti. Bu ay, Regâib ve Mîrâc gibi mübarek geceler ve ilâhî tecellîlerle şereflendirildi. Receb ayının ilk cuma gecesi, Regâib gecesi, yirmi yedinci gecesi, Mîrâc gecesidir.

Mîrâc gecesi; Allah'ın sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v)'i Mekke'deki Mescid-i Harâm'dan, Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya götürdüğü ve oradan da göklere yükselttiği gecedir. Mîrâc gecesi, Cenâb-ı Hakk'ın Hz. Peygamber (s.a.v)'e büyük hakikatlerin ilâhî sırlarını gösterdiği, vasıtaları kaldırarak ilâhî vahye muhatap kıldığı, kendi âyetlerini ve kâinatın sırlarını seyrettirdiği, mü'minlere namazın farz kılındığı ilâhî lütuflarla dolu olan bir gecedir.

Üç Ayların İkincisi İse Şâbân Ayıdır

Bu ay da Hz. Peygamber (s.a.v)'in değer verdiği, bol bol

ibadet ettiği ve oruç tuttuğu bir aydır. Nitekim bu ayın on beşinci gecesi Berât gecesi olarak kutlanmaktadır.

Hız. Peygamberden gelen bazı rivâyetlerde, sevgili Peygamberimizin Şâbân ayına ve özellikle bu ayın on beşinci gecesine ayrı bir önem vererek onu ihya ettiği belirtilmektedir. Nitekim bir hadîs-i şeriflerinde Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur: “Şâbânın 15. gecesini ibadetle, gündüzünü de oruçla geçirin! O gece Allah Teâlâ buyurur ki: “Af isteyen yok mu, affedeyim. Rızık isteyen yok mu, rızık vereyim. Dertli yok mu, sıhhat, afiyet vereyim. Ne isteyen varsa, istesin vereyim” Bu hâl, sabaha kadar devam eder.”⁴ İşte bundan dolayı, bu geceyi ibadetle geçirmek, büyük bir sevaba vesîle olmaktadır. Ayrıca bir kısım bilginlerin, kiblenin Kudüs’teki Mescid’i Aksa’dan, Mekke’deki Kâbe istikametine çevrilmesinin⁵; Hicretin ikinci yılında Berât gecesinde vuku bulduğunu kabul etmeleri de geceye ayrı bir önem kazandırmıştır.⁶

Üç Ayların Üçüncüsü ise Mübarek Ramazan Ayıdır

Yüce Allah, mübarek Ramazan ayını diğer aylarda bulunmayan hayır ve bereketli birçok özellikle süslemiştir. Bu ay, mü’minler için rahmet ve mağfîret ayıdır. Ramazan; evveli rahmet, ortası mağfîret sonu da cehennem azabından azat

olma ayıdır. Bu ay, şifa ayıdır, hayır ayıdır. Bu ay, orucu, sahur, iftarı, terâvihi, dolan camileri, dinlenen va’z ve mukabeleleri ile bereket ayıdır, şefâat ayıdır. Bu ay, öz ifadeyle Kur’an ve oruç ayıdır. Nitekim Ebu Hureyre’den rivâyet edilen bir hadîs-i şerifte sevgili Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: “Kim, inanarak ve mükâfatını Allah’tan bekleyerek Ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları affedilir.”⁷

Bu ayın Allah katında büyük bir değeri olduğundan; insanları doğru yola ileten, insana insanca yaşamayı, çalışmayı, ilerlemeyi öğreten, insanı ahlaklı, faziletli dürüst bir hayata sevk eden Kur’an-ı Kerim bu ayda indirilmiştir. Bu hususta yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Ramazan ayı öyle bir aydır ki, Kur’an-ı Kerim onda indirilmiştir. (O Kur’an ki), insanlara hidâyettir. Onda doğru yolun, hak ile batıl ayırt eden hükümlerin nice açık delilleri vardır. O hâlde içinizden kim o aya erişirse oruç tutsun. Kim hasta olur yahut seferde bulunursa, o zaman tutamadığı günler sayısınca başka günlerde oruç tutsun. Allah size kolaylık diler, size güçlük istemez.”⁸

Kur’an-ı Kerim’de ifade edildiği gibi bu ay içerisinde bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesi bulunmaktadır. Dolayısıyla Kadir gecesinin dinî hayatımızda ayrı bir yeri ve önemi vardır. Yüce Allah, bu gecenin önemini nereden kaynaklandığını

bizlere Kadir suresinde şöyle açıklamaktadır: “Kadir gecesinin ne olduğunu sen nereden bileceksin?” Yüce Allah, bu soruyla bu gecenin önemini vurguluyor. Sonra Kadir gecesinin faziletini üç madde ile söyle açıklıyor:

İkincisi; “Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır.” Bin ay, yaklaşık olarak 84 yıl eder. İşte bu gece yapılan ibadet, âdeta içinde Kadir Gecesi olmayan seksen dört yıl ibadet etmek kadar sevaptır. Tabii ibadetlere sâir vakitlerde devam edilmediği takdirde bu gecede yapılan ibadetlerin hiçbir hükmünün kalmayacağını da unutmamak gerekir.

Üçüncüsü; “Melekler ve Ruh, o gece Rablerinin izniyle her iş için iner de iner.” Bu âyette meleklerin ve Ruh’un Rablerinin izniyle yeryüzüne inecekleri belirtilmektedir. Âyetteki Ruh’tan kasıt, Cebrâîl’dir. “Tan yeri ağarınca kadar o gece selâmettir.” Yani o gece melekler Mü’minlere selam verirler. Çünkü melekler, gecenin başından itibaren ta tan yeri ağarınca dek grup grup inerler.

Mübarek Gün ve Gecelerin Fert ve Topluma Kazandırdıkları

Dinimizde kutsal sayılan gün ve geceler, fert ve toplum hayatında birçok hayıra vesîle olmaktadır. Bunlardan bazıla-

rını şu şekilde zikredebiliriz:

Yapılan dua ve niyazların dalga dalga Allah'a ulaşmasına, dökülen pişmanlık gözyaşlarının günahları silip yok etmesine vesîle olur.

Yıl boyunca bilerek veya bil-meyerek işlenen günahlardan kurtulma ve arınmaya vesîle olur.

Yapılan ibadetler, okunan Kur'anlar ve getirilen salavât-ı şerîfelerle sevaplarla bezenme-ye vesîle olur.

Geçmişin muhâbesesini yapılarak, geleceğe azim ve enerji dolu bir şevkle atılmak için iyi bir imkândır.

İnsanlar arasında İslâm kardeşliğinin yaşanmasına ve pekişmesine vesîle olur.

Barış, hoşgörü, kardeşlik ortamının doğmasına, birlik ve

beraberliğimizin güçlenmesine, insanî ve ahlâkî erdemlerin yeniden yeşermesine vesîle olur.

Zenginlerin fakirleri hatırlamasına, onlara yardım ellerini uzatmalarına, böylece insanlar arasında yardımlaşma ve dayanışmanın artmasına vesîle olur.

İnsan hayatında otokontrol sisteminin kurulmasına vesîle olur.

Dünyevî meşgûliyetlerden sıyrılıp yaratılış gayesini düşünme, gerek yaratanla gerekse yaratılanlarla olan münasebetlerimizi değerlendirmemiz için son derece kıymetli fırsatlardır.

Hayat su gibi akıp gitmektedir. Dün, hatası ve sevabı ile geçmiştir. Geçen günleri geri getirmek mümkün değildir. Gelecek günleri yaşayacağımıza dair bir garantimiz de yoktur. Bugünün değerlendirilmesi ise bizim elimizdedir. Mübarek gün ve gecelerin mânevî

ikliminden yararlanarak içinde bulunduğumuz zamanın kıymetini bilip üzerimize düşen kulluk görevlerini hakkıyla yerine getirmeye çalışmalıyız.

Bu mübarek gün ve geceler, kendimizi toparlamak, sorgulamak, davranışlarımıza çeki düzen vermek için bulunmaz fırsatlar sunmaktadır. Bir kere daha, bu mübarek gün ve gecelerde geçmişimizin muhasebesini yapıp geleceğe hazırlıklı olmanın tedbirlerini almalyız.

Bütün okuyucularımızın üç aylarını ve Regâib Kandillerini kutluyor, hayırlara vesîle olmasını yüce Mevla'dan niyaz ediyorum.

Dipnot

* Prof. Dr.

- 1 Aclûnî, *Keşfu'l-Hafâ*, I, 423, Hadis No: 1358.
- 2 Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, I, 259.
- 3 Bkz. 17/İsrâ, I.
- 4 İbn Mâce, *İkâme*, 191.
- 5 Bkz., 2/Bakara, 185.
- 6 Geniş bilgi için bkz., DİA, V, 475-476.
- 7 Buhârî, *İmân*, 28; Savm, 6; Müslim, *Sıyâm*, 203; Tirmizî, *Savm*, I.
- 8 2/Bakara, 185.